Regionrådsberedningen

SKRIVELSE
2020-01-15

RS 2019-0961

Regionstyrelsen

Yttrande över departementspromemoria Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar – ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar (Ds 2019:20)

Föredragande regionråd: Anna Starbrink

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har inbjudit Region Stockholm att lämna synpunkter på departementspromemoria avseende förslag till ny lag om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar för att stärka skyddet för individens liv och hälsa.

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över departementspromemoria Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar – Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar (Ds 2019:20).

Regionrådsberedningens motivering

Region Stockholm ombeds lämna synpunkter på departementspromemorian Ds 2019:20 i vilken det lämnas förslag till ny lag om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar. Det övergripande målet med lagförslaget är att stärka skyddet för individens liv och hälsa.

Lagförslaget reglerar krav på den som bedriver sådan verksamhet som omfattas av lagen, vem som får utföra ingreppen och gör även patientskadelagen, patientdatalagen och patientsäkerhetslagen tillämpliga på verksamheter inom området. Dessutom ställs krav på åldersgräns över 18 år, informationsplikt, betänketid och samtycke.

Lagförslaget föreslås träda i kraft 1 januari 2021.

I förslaget regleras sammanfattningsvis att estetiska kirurgiska ingrepp får utföras av läkare med specialistkompetens, vidare att estetiska

injektionsbehandlingar får utföras av viss legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal.

Tydliga krav på hur verksamheten ska bedrivas leder till att konkurrenssituationen blir tydligare och kan leda till sundare konkurrens. Risken att locka kompetens från den offentligt bedrivna vården ses som små av Socialstyrelsen.

Området inom estetiska behandlingar utvecklas mycket snabbt och nya medel och metoder tillkommer ständigt samtidigt som efterfrågan ökar. Riskerna för komplikationer ökar därmed parallellt och vårdgivare inom Region Stockholm rapporterar om omhändertagande av allt fler biverkningar förorsakade av bristfällig behandling.

Införs lagförslaget kommer patientsäkerheten att förbättras vid estetiska behandlingar. Bedömningen är att antalet komplikationer till följd av estetiska ingrepp och behandlingar kommer att minska för länets hälso- och sjukvårdsaktörer. Detta kommer leda till minskade kostnader för Region Stockholm.

Regionledningen ställer sig positiv till förslaget att stärka skyddet för den enskilde vid estetiska ingrepp och injektioner. Förslaget innebär att patientsäkerheten stärks, att möjligheten till kvalitetsutveckling ökar samt att det kommer leda till minskade kostnader för sjukvårdshuvudmännen.

Beslutsunderlag
Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 17 december 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 29 november 2019
Sammanfattning av Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar - Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar (Ds 2019:20)

Irene Svenonius Anna Starbrink

Regionstyrelsen
Regionledningskontoret
Peter Rönnerfalk

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-12-18

RS 2019-0961

Regionstyrelsen

Yttrande över departementspromemoria Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar – ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar (Ds 2019:20)

Ärendebeskrivning

Socialdepartementet har inbjudit Region Stockholm att lämna synpunkter på departementspromemoria avseende förslag till ny lag om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar för att stärka skyddet för individens liv och hälsa.

Beslutsunderlag

Regiondirektörens tjänsteutlåtande
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 17 december 2019
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 29 november 2019
Sammanfattning av Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar - Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar (Ds 2019:20)

Förslag till beslut

Regionrådsberedningen föreslår att regionstyrelsen beslutar följande.

> Regiondirektörens tjänsteutlåtande utgör Region Stockholms yttrande över departementspromemoria Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar – Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar (Ds 2019:20).

Regionledningskontorets förslag och motivering

Sammanfattning
Region Stockholm ombeds lämna synpunkter på departementspromemorian Ds 2019:20 i vilken det lämnas förslag till ny lag om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar. Det övergripande målet med lagförslaget är att stärka skyddet för

individens liv och hälsa. Lagförslaget reglerar krav på den som bedriver sådan verksamhet som omfattas av lagen, vem som får utföra ingreppen och gör även patientskadelagen, patientdatalagen och patientsäkerhetslagen tillämpliga på verksamheter inom området. Dessutom ställs krav på åldersgräns över 18 år, informationsplikt, betänketid och samtycke.

Regionledningskontoret ställer sig positivt till förslaget att stärka skyddet för den enskilde vid estetiska ingrepp och injektioner. Regionledningskontoret anser att förslaget innebär att patientsäkerheten stärks, att möjligheten till kvalitetsutveckling ökar och bedömer att det också kommer leda till minskade kostnader för sjukvårdshuvudmännen.

Bakgrund
Med estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar avses i lagförslaget behandlingar som utförs inom en yrkesmässig verksamhet i syfte att förändra eller bevara utseendet hos en människa och som inte utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Mot bakgrund av utveckling av nya medel och metoder för att förändra eller bevara utseendet under de senaste decennierna har ett flertal utredningar inom Socialstyrelsen föreslagit att estetiska ingrepp och injektioner ska bli föremål för samma form av regelverk som hälso- och sjukvården.

Föreliggande lagförslag reglerar de estetiska behandlingar som bedöms mest riskfyllda och innefattar bestämmelser om krav på verksamheten, vem som får utföra behandlingen, tillsyn över verksamheten, obligatorisk patientförsäkring och åldersgräns.

I förslaget regleras sammanfattningsvis att estetiska kirurgiska ingrepp får utföras av läkare med specialistkompetens, vidare att estetiska injektionsbehandlingar får utföras av viss legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal. Verksamheten måste ha patientförsäkring för klienterna och ska stå under tillsyn från Inspektionen för vård och omsorg (IVO). En åldersgräns på 18 år införs liksom krav på samtycke och betänketid.

Ett flertal behandlingar undantas från lagens tillämpningsområde, till exempel tatuering. Generellt kan sägas att kemisk/medikamentell behandling begränsad till kroppens yttre lager undantas men i promemorian poängteras att utvecklingen av nya metoder och medel gör att området noggrant bör övervakas och följas för eventuell framtida vidgning

av vilka behandlingar som omfattas av lagen. Lagförslaget inkluderar inte behandlingar som görs i syfte att förändra eller bevara utseendet i munhålan med anledning av svår gränsdragning i förhållande till tandvårdslagen (1985:125).

Promemorian resonerar kring huruvida lagförslaget kan ha negativ påverkan på möjligheten till fri konkurrens men drar slutsatsen att situationen snarast torde bli den omvända, det vill säga att tydliga krav på hur verksamheten ska bedrivas leder till att konkurrenssituationen blir tydligare och kan leda till det önskade – nämligen sundare konkurrens. Viss risk för fördyringar inom verksamheterna föreligger naturligtvis med ökade kvalitetskrav vilket ger viss risk för ökade konsumentpriser. Härvid blir dock andra regelverk aktuella och Konsumentverket har i Konsumentrapporten 2018 belyst att regelverket kring skönhetsindustrin behöver förtydligas och kompletteras.

En ytterligare risk som analyserats är den att en tydligare reglering skulle locka fler behöriga läkare och sköterskor från traditionell vård att bedriva estetisk verksamhet men berörda aktörer, bland annat Socialstyrelsen, har bedömt riskerna för detta som små.

Lagförslaget föreslås träda i kraft 1 januari 2021.

Departementspromemorian har remitterats till hälso- och sjukvårdsnämnden.

Överväganden

Region Stockholms yttrande till Socialdepartementet över departementspromemorian Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar – ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar (Ds 2019:20)

Region Stockholm välkomnar förslaget till ny lagstiftning och reglering av den del av de estetiska behandlingarna som rör kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar. Området utvecklas mycket snabbt och nya medel och metoder tillkommer ständigt samtidigt som efterfrågan ökar. Riskerna för komplikationer ökar därmed parallellt och vårdgivarna inom Region Stockholm rapporterar om omhändertagande av allt fler biverkningar förorsakade av bristfällig behandling. Exakt statistik för detta är dock svår att få fram då registreringar av dessa sekundärkontakter i sjukvården faller inom större diagnosgrupper. Att införa krav på verksamheter som utför vissa estetiska behandlingar och på kompetensen på utförare liksom krav

på tillsyn och patientförsäkring är de lämpligaste metoderna för att söka stärka skyddet för den enskilde.

Lagförslaget medför att berörd verksamhet kommer falla under patientskadelagen (1996:799), patientdatalagen (2008:355) och patientsäkerhetslagen (2010:659) vilket Region Stockholm finner pragmatiskt och önskvärt.

Region Stockholm ser mycket positivt på lagens införande av en åldersgräns på 18 år för berörda behandlingar liksom på införande av informationsplikt för behandlaren, att klienter ges betänketid och att krav på samtycke införs.

Region Stockholm instämmer i promemorians analyser och slutsatser att en skärpt reglering inom ämnesområdet sannolikt kommer leda till en sundare konkurrenssituation.

Region Stockholm instämmer i promemorians förslag till fortsatt utredning och övervakning av de delar inom skönhetsindustrin som inte omfattas av detta lagförslag. Då utvecklingen av nya medel och nya behandlingsmetoder är snabb bör beredskapen vara hög för att även införa dessa i lagen.

Ekonomiska konsekvenser
Införs lagförslaget kommer patientsäkerheten att förbättras vid estetiska behandlingar. Bedömningen är att antalet komplikationer till följd av estetiska ingrepp och behandlingar som sekundärt kommer behöva tas om hand av länets hälso- och sjukvårdsaktörer kommer minska. Detta kommer leda till minskade kostnader för Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiondirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör

Beslutsexpediering:
Akt
Hälso- och sjukvårdsnämnden
Regionledningskontoret Styrning och ekonomi

Godkänd av Carina Lundberg Uudelepp, 2019-12-18

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden

PROTOKOLLSUTDRAG
2019-12-17

§ 267
Yttrande över remiss - Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar - Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar

HSN 2019-1916

Ärendebeskrivning

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska till regionstyrelsen yttra sig över promemorian – Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar – Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar. I promemorian lämnas förslag på en lag om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar, dvs. behandlingar som syftar till att förändra eller bevara en människas utseende. De förslag som lämnas har som syfte att stärka skyddet för individen. Lagen reglerar krav på den som bedriver verksamheten, vem som får utföra ingreppen, gör patientskadelagen, patientdatalagen och patientsäkerhetslagen tillämpliga även för denna typ av verksamhet samt anger en åldersgräns på 18 år, informationsplikt, betänketid och krav på samtycke.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Remiss – Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar – Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar

Yrkanden

Ordföranden Anna Starbrink (L) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar det till regionstyrelsen.

Särskilt uttalande

Jonas Lindberg (V) lämnar för V-ledamöterna ett särskilt uttalande (bilaga).

Expedieras till

Regionstyrelsen
Akten

Region Stockholm

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN

Vänsterpartiet

SÄRSKILT UTTALANDE

2019-12-17

Ärende 12

HSN 2019-1916

Bilaga § 267 HSN 191217

Yttrande över remiss - Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar - Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar

Vänsterpartiet ställer sig bakom hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande angående remissen. De aspekter som tas upp i remissyttrandet är alla relevanta.

Vi hade gärna sett att utredningen belyst för och nackdelar med att utkräva kostnadsansvar för de estetiska behandlingar som på grund av felaktigt utförd vård medför kostnader för den regionfinansierade vården. Ett aktuellt fall som belyser detta är den plastikkirurg i Nacka som nu förlorat sin läkarlegitimation efter att ha felbehandlat ett stort antal patienter. Hans felbehandlingar, av uppemot 40 patienter, hade resulterat i bland annat ansiktsfrakturer, nervskador och andningsproblem. Samtliga av dessa har behövt uppsöka regionfinansierad vård på grund av den felaktiga behandlingen. Det vore inte orimligt att lägga ett visst kostnadsansvar för detta på den aktuella kliniken, utöver den nu lagstadgade patientförsäkringen, och det hade varit önskvärt om utredningen även hade sett över detta.

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Chefläkarenheten
Britt Arrelöv

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-11-29

HSN 2019-1916

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Yttrande över remiss - Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar - Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar

Ärendebeskrivning

Hälso- och sjukvårdsnämnden ska till regionstyrelsen yttra sig över promemorian – Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar – Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar. I promemorian lämnas förslag på en lag om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar, dvs. behandlingar som syftar till att förändra eller bevara en människas utseende. De förslag som lämnas har som syfte att stärka skyddet för individen. Lagen reglerar krav på den som bedriver verksamheten, vem som får utföra ingreppen, gör patientskadelagen, patientdatalagen och patientsäkerhetslagen tillämpliga även för denna typ av verksamhet samt anger en åldersgräns på 18 år, informationsplikt, betänketid och krav på samtycke.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Remiss – Stärkt skydd för den enskilde vid estetiska behandlingar – Ny lag om kirurgiska ingrepp och injektionsbehandlingar

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

Hälso- och sjukvårdsnämnden antar hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande som nämndens yttrande och överlämnar det till regionstyrelsen.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

I promemorian lämnas förslag på en lag om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar, dvs. behandlingar som syftar till att förändra eller bevara en människas utseende. De förslag som lämnas har som syfte att stärka skyddet för individen. Lagen reglerar krav på den som bedriver verksamheten, vem som får utföra ingreppen, gör patientskadelagen, patientdatalagen och patientsäkerhetslagen tillämpliga även för denna typ av verksamhet samt anger en åldersgräns på 18 år, informationsplikt, betänketid och krav på samtycke.

En risk med förslaget anges vara att fler specialistläkare och sjuksköterskor än idag övergår till att behandla friska personer, som vill ändra sitt utseende, istället för att behandla sjuka. Socialstyrelsen har i sin analys av konsekvenserna dock bedömt att förslagen inte kommer att få några nämnvärda konsekvenser vad gäller kompetensförsörjningen inom den offentligt bedrivna vården.

Överväganden
Det är positivt att krav på verksamheten tydliggörs och att skyddet för den som väljer att få estetiska ingrepp utförda stärks. Det är även positivt att de juridiska kraven blir likvärdiga för dessa verksamheter som för de som regleras genom hälso- och sjukvårdslagen. Utan denna tydligare reglering vad gäller kompetenskrav finns även en risk att fler felbehandlingar kan kräva insatser från hälso- och sjukvården.

Ekonomiska konsekvenser
Utredningen bedömer att kostnaderna för felbehandlingar kommer att minska. Detta huvudsakligen genom förslaget om att endast hälso- och sjukvårdspersonal ska få utföra behandlingarna.

Konsekvenser för patientsäkerhet
Förslagen förväntas öka patientsäkerheten i enlighet med lagens intentioner.

Björn Eriksson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Johan Bratt
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Regionstyrelsen

Godkänd av Björn Eriksson, 2019-11-29

Sammanfattning

I departementspromemorian lämnas förslag på en lag om estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar. Det övergripande målet med lagen är att stärka skyddet för individens liv och hälsa.

Med estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar avses behandlingar som syftar till att förändra eller bevara utseendet på en människa. Behandlingar som utgör hälso- och sjukvård enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), dvs. när det är åtgärder som görs för att medicinskt förebygga, utreda och behandla sjukdomar och skador, faller utanför lagens tillämpningsområde. Regeringen ska få meddela föreskrifter om undantag från lagens tillämpningsområde.

Den föreslagna lagen omfattar endast yrkesmässig verksamhet och innehåller bestämmelser om vilka krav som gäller för den som bedriver verksamhet som omfattas av lagen. Patientskadelagen (1996:799), patientdatalagen (2008:355) och patientsäkerhetslagen (2010:659) görs tillämpliga på verksamhet som omfattas av lagen.

Vidare regleras vem som får utföra estetiska kirurgiska ingrepp och estetiska injektionsbehandlingar. Endast den som är legitimerad läkare med adekvat specialistutbildning får utföra estetiska kirurgiska ingrepp och endast den som har legitimation som läkare, tandläkare eller sjuksköterska får utföra estetiska injektionsbehandlingar. En åldersgräns på 18 år samt informationsplikt, betänketid och krav på samtycke införs i lagen.

Inspektionen för vård och omsorg ska utöva riskbaserad tillsyn över de verksamheter som utför behandlingar som omfattas av lagen. Utförarna ska betala en tillsynsavgift till myndigheten.

Den nya lagen och lagändringarna i patientskadelagen, patientdatalagen och patientsäkerhetslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2021.